

[Lissa Mathiasen]

stået boligministerens svar på de spørgsmål, jeg stillede omkring boligstøtten til vores pensionister. Derfor vil jeg godt stille et nyt spørgsmål vedrørende regeringens påtænkte besparelser, for ministeren siger her, så vidt jeg har forstået, at det kun er overvejelser, der ligger i redegørelsen, de er ikke konkretiseret endnu.

Jeg vil derfor for det første stille følgende spørgsmål til ministeren: Agter ministeren inden for den kommende periode at fremsætte et forslag til besparelser på boligydelsen, således at vores pensionister skal have denne besparelse trukket ned over hovedet, skal have de færre penge til rådighed?

Og for det andet: Hvis ministeren agter at stille et sådant forslag, mener ministeren så, at det er et forslag, der kunne tænkes at skulle træde i kraft i den kommende samling, altså således, at det får virkning i 1991?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Siden der nu fra flere ordføreres side er så stor interesse for at inddrage historiske forhold, skal jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at man jo i 1966 forsøgte sig med en liberalisering af boligmarkedet, forsøgte at skabe et frit boligmarked. Og hvad blev resultatet? At det eksploderede. Og det var baggrunden for, at man var nødt til at stramme op efterfølgende.

Jeg kan ikke se, hvorfor det samme ikke skulle ske igen. Jeg er helt enig med hr. Jørgen Estrup i, at resultatet ville blive en junglelov. Og det er beskæmmende, at der er flere ordførere, der accepterer denne idé.

Men alt i alt synes jeg da, at debatten i dag på flere måder har været en positiv debat. Jeg er meget tilfreds med, at Socialdemokratiet så massivt har afvist de tanker, regeringen er fremkommet med i redegørelsen. Jeg kan forstå, at boligpolitik er et af de emner, der bliver drøftet i de såkaldte storpolitiske forhandlinger, og dér er vi som bekendt ikke med. Vi tror ikke på, at et samarbejde mellem os og regeringen ville føre nogen vegne. Men jeg er da meget tilfreds med at kunne konstatere, at i hvert fald disse boligpolitiske tanker ikke ser ud til at kunne blive til noget i et samarbejde mellem regeringen og Socialdemokratiet. Det tegner jo meget godt.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Blot til fru Lissa Mathiasen det svar, at regeringen naturligvis agter at tage stilling til den stigning af boligomkostningerne fra 10 til 15 mia. kr., som må forudses.

Til hr. Holger K. Nielsen kan jeg kun bekræfte, at det såmænd var under regeringen Krag, man senest forsøgte at liberalisere boligreglerne. Det blev ikke gjort på nogen særlig smart måde dengang. Man kom ikke igennem med det, som i dag måske virkelig havde stillet os uden for de mange vanskeligheder, vi nu har drøftet.

Men det skal jo ikke afskære os fra at prøve at gøre det på en bedre måde, og derfor vil jeg ganske enkelt gentage hr. Baadsgaards spørgsmål uden udenomsforklaringer: Er hr. Baadsgaard og Socialdemokratiet enig i det, der står i den boligpolitiske redegørelse, nemlig at regeringens målsætning om et frit, men samtidig socialt afbalanceret boligmarked ønskes, men ikke kan indfries fra den ene dag til den anden? Ja eller nej.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det kan godt være, det er mig, der er tungt opfattende, men nu vil jeg gerne spørge ministeren én gang til: Agter regeringen at foretage nedskæringer af boligydelsen til pensionister med virkning fra 1990? Eller med virkning fra 1991? Eller senere? Fra hvornår agter regeringen at foretage de bebudede besparelser?

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Selv om boligministeren har undladt at bevare en hel stribe af de spørgsmål, jeg har rejst, skal jeg gerne svare på boligministerens direkte spørgsmål til mig, nemlig om Socialdemokratiet kan gå ind for et frit og socialt afbalanceret boligmarked.

Det er en selvmodsigelse, for de to ting kan ikke forenes, og derfor kan man ikke sige ja eller nej til det. I hvert fald skal boligministeren først gøre rede for, hvad der skal til, for at vi kan få et socialt afbalanceret boligmarked. Og dette spørgsmål har jeg adskillige gange i dag forsøgt at få boligministeren til at klargøre for mig, men har ikke fået svar på det – det er da i hvert fald halvdelen af mine spørgsmål.

[Baadsgaard]

Jeg tror ikke, det kan balancere. Jeg tror ikke, det kan forenes med at have et frit og samtidig et socialt afbalanceret boligmarked. Men kan boligministeren gøre rede for, hvad regeringen lægger i, at vi skal have et socialt afbalanceret boligmarked? Det har jeg ikke kunnet få rede på endnu, og så kan jeg heller ikke besvare spørgsmålet. Jeg tror ikke på et frit boligmarked.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 65:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter, lov om indeksregulerede realkreditlån og lov om realkreditlignende lån og andelsboliglån m.v. (Adgang til at indfri realkreditlån, pensionskasselån og realkreditlignende lån i tvangsauktionstruede ejendomme).

Af boligministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 9/11 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

I løbet af det seneste par år har vi kunnet notere en meget kraftig og ubehagelig udvikling i antallet af tvangsauktioner over private familieboliger. Socialdemokratiet tog derfor før sommerferien initiativ til at få undersøgt baggrunden for de mange tvangsauktioner og mulighederne for at gennemføre en bred vifte af tilbud i forhold til de mange, der er kommet i en i hvert fald delvis uforskyldt klemme, der truer deres bolig.

Beslutningsforslagene blev meget positivt modtaget, og både vi i Socialdemokratiet og de mange, der er berørt af tvangsauktioner fra den ene eller anden side, havde en forventning om, at velviljen skyldtes et reelt ønske om at få bugt med en del af tvangsauktionerne.

Boligministeren nedsatte i samråd med justitsministeren et hurtigtarbejdende udvalg til behandling af problemerne.

I midten af september kom udvalgets redøgørelse. Den forekommer ikke specielt konstruktiv, men der er en række oplysninger og argumenter, der kan inspirere til kreativitet.

En af de spændende oplysninger, der er kommet frem i forbindelse med redøgørelsen, er, at tvangsauktionerne i mindre grad koncentrerer sig om boliger købt i 1981-82 og mere om boliger købt i 1986-87. Dette viser, at der i modsætning til, hvad vistnok de fleste forventede, er tale om en påvirkning fra samfundsudviklingen i de seneste 2, 3, 4 år og ikke en påvirkning fra samfundsudviklingen i hele dette årti.

Vi kan med andre ord ikke analysere os frem til, at ændringen fra et højrente- og højinflations-samfund til et lavrente- og lavinflations-samfund er hovedårsagen til de mange tvangsauktioner.

Denne udvikling skulle i hvert fald have været klar for de rådgivere, der arbejder på boligmarkedet. Det gælder i denne sammenhæng også långiverne og i ganske særligt omfang pengeinstitutterne, der ofte skaber grundlaget for prisdannelsen på det givne niveau og altså i 1986-87 tilsyneladende på det alt for høje niveau, samfundsudviklingen taget i betragtning. Der er altså her tale om dårlig rådgivning.

Herudover træder det stadig tydeligere frem, at en handlingslammet regering uden vilje til at skabe løsninger for det danske samfund er et andet hovedproblem. Den passive iagttagelse af en stærkt stigende arbejdsløshed giver mange familier stadig større problemer med økonomien.

Endnu værre er det blevet med regeringens afvisning af at garantere nuværende huskøbere, at værdien af deres rentefradrag i boligen fastholdes i fremtiden. Regeringens strøm af planer går til angreb på rentefradraget uden at skabe denne garanti. Socialdemokratiet og CD har i fællesskab forsøgt at presse regeringen til en fornuftig holdning, men desværre forgæves.

Der er også tale om, at der er en dårlig regering. Det viser sig også i det foreliggende forslag, og derfor skal jeg kvittere for, at boligministeren ikke henviser til de to socialdemokratiske beslutningsforslag som begrundelse for fremsættelsen; det kunne vi ikke være tjent med.

Forslaget er alt for snævert, for bureaukratisk, for tilfældigt og for dyrt for dem, det skulle hjælpe.

Samlet vil lovforslagets indhold ikke kunne løse bare en beskeden del af problemerne, og vi mener, at forslaget er temmelig uanvendeligt i hvert fald i sin nuværende udformning.

[Pia Gjellerup]

Vi vil derfor under udvalgsbehandlingen være meget optaget af, om der kan tilvejebringes ændringer, som vil kunne løse problemerne.

Vi ser i denne sammenhæng også frem til, at Retsplejerådet fremkommer med sine overvejelser om muligheden for at effektivisere tvangsauktionssystemet.

Vi ønsker at fastholde vort forslag om en seriøs undersøgelse af anvendelse af gældssaner- ing også i forhold til fast ejendom.

Vi foreslog i foråret, at en refinansieringsord- ning blev koblet sammen med en vis akkord fra såvel realkreditinstitut som pengeinstitut. Det er naturligvis ikke uden videre muligt at kalke- re den nuværende gældssaneringsordning, men det er for ringe og for fantasiløst at vige, blot fordi det er lidt besværligt.

De samme bemærkninger kan bruges i for- hold til vores forslag om anvendelse af det så- kaldte delte ejerskab, hvor beboerne kan blive boende i deres boliger, blot på ændrede vilkår.

Regeringens holdning til de mange tvangs- auktioner og forslag om løsninger er opgivende og fantasilos.

Det forslag, vi har til behandling i dag, kan kun tjene som et beskedent figenblad, der kan dække en lille del af regeringens nøgenhed.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Dette forslag skulle hjælpe de beboere og ejere, som på en eller anden uforskyldt måde er kommet i en trangssituation.

Boligministeren foreslår, at realkreditinsti- tutter, pensionskasser og pengeinstitutter får mulighed for at ombytte de byrdefulde lån til nye lån med længere løbetid og afdragsprofil i ejendomme til helårsbeboelse, som er beboet af ejeren.

Ud over ombytningslånet, som skal omfatte restgælden på de gamle lån, skal institutterne yde restancelån til de ubetalte terminer og til omkostningerne ved låneombytningen.

Disse restancelån skal finansieres med lån, for realkreditinstitutternes vedkommende re- servefondslån, og de skal placeres bagest i prio- ritetsrækkefølgen.

Jeg kan forstå, at ministeren har haft et stort arbejde med at finde den nødvendige afgræns- ning, for det må jo være således, at de, der skal tilbydes disse lån, også er mennesker, der virke- lig er kommet i klemme på den ene eller den an- den måde, således at resultatet ikke bare bliver et øget forbrug.

Fra den konservative gruppes side vil vi an- befale en hurtig løsning af dette problem; om forslaget så skal have en anden ordlyd eller en anden udformning, som den socialdemokrati- ske ordfører omtalte, er jeg ikke så sikker på, men lad os tale om det. Vi er meget villige til et godt udvalgsarbejde, men jeg tror, det skal gå hurtigt, for der er mange, der venter på, at dette her bliver en realitet.

Holger K. Nielsen (SF):

Det er helt rigtigt, som fru Lizzie Lichtenberg sagde, at der er mange, der venter på, at der sker noget på dette område, og derfor er det og- så beklageligt, at det er så relativt få, der får gavn af den ordning, regeringen foreslår i sit lovforslag, men det er jo nogle meget store pro- blemer, vi har med at gøre. Mange mennesker er reelt kommet i klemme i systemet. Det er rig- tigt, at det meget ofte skyldes dårlig rådgivning, men i den forbindelse må man også have in- mente, at mange stadig væk har haft en tro på, at de kunne vinde i ejerboliglotteriet eller vinde på rouletten, som ejerboligmarkedet jo har væ- ret i mange år. Vi oplevede tiltagende perma- nente prisstigninger, alligevel har det kunnet betale sig, fordi prisstigningerne er fortsat. Der- næst er der sket det, at inflationen er gået i stå, og man har fået stramningerne gennem skatte- politikken, og derfor er der mange, der er kom- met i klemme.

Jeg synes også, det er vigtigt at tage fat på, at der i høj grad er tale om nogle meget genera- tionsbestemte problemer. Der er tale om, at de, der har problemerne, er nye på boligmarkedet, ofte børnefamilier, der i forvejen har økonomi- ske vanskeligheder, hvorimod de, der kom ind på ejerboligmarkedet i god tid og har kunnet profitere af inflationen, jo ikke er ramt af disse problemer.

Derfor er jeg også tilfreds med, at regeringen ikke spiller ud med forslag om en generel ned- sættelse af lejeværdien, således som boligmini- steren og partiet Venstre var ude med i sommer. Det ville overhovedet ikke løse disse mere ge- nerationsbestemte problemer på ejerboligmar- kedet.

Jeg synes, det er et problem, at man slet ikke forholder sig til, om nogle andre ejerforhold måske kunne løse nogle af problemerne. Vi har udarbejdet et forslag, som desværre ikke er kommet til behandling i dag, men som kommer

[Holger K. Nielsen]

til behandling senere, hvor vi vil drøfte mulighederne for at omdanne ejerboliger til almennyttige boliger. For mange af dem, der går på tvangsauktion, er det jo alternativet, at de skal ind i den almennyttige boligsektor. Ville det ikke være mere fornuftigt, at man gav dem muligheden for at omdanne deres eksisterende bolig til en almennyttig bolig, i stedet for at de måske går ind i en nybygget almennyttig bolig, der koster mere at opføre, end deres eksisterende bolig koster at sælge?

Også i forhold til de mange ejerboliger, vi ved står tomme i øjeblikket, ville det være fornuftigt at diskutere, om man kunne omprioritere og omdanne disse til almennyttige boliger. Hvad noget sådant angår, synes jeg bestemt, at fantasien mangler en del i regeringens oplæg.

Man kan ikke sige, at der har været positive bemærkninger ude omkring til dette forslag, og det er altså et problem, at det ikke er tilstrækkelig mange, der bliver omfattet af det. Derfor er SF villig til at drøfte en mere generel ordning – en ordning, som rammer bredere – enten med regeringen eller med partier uden for regeringen, forudsat at vi får gjort noget ved mulighederne for senere inflationsgevinster, enten ved at der bliver gennemført en værdistigningsafgift – det er der nok ikke mulighed for – eller noget, som kunne være interessant for os, nemlig en mere generel ordning, som blev kombineret med et krav om indeksbelåning.

Jeg tror, man her kunne få en mulighed for at lade indekslån i højere grad indgå på ejerboligmarkedet, og vi vil ikke være utilbøjelige til at drøfte også lange indekslån.

Jeg vil gerne som tidligere henlede opmærksomheden på en redegørelse om den fremtidige andelsboligfinansiering, som regeringen har spillet ud med, og hvor man foreslår meget lange indekslån på andelsboligmarkedet. Det var måske en idé også at diskutere det i forhold til ejerboligmarkedet.

Men vi mener som sagt, at vi skal have flere med i ordningen, gerne en generel ordning, som rammer langt flere, men forudsætningen må være, at man forhindrer senere inflationsgevinster, forhindrer senere spekulationsmuligheder på ejerboligmarkedet, og hvordan det skal kunne lade sig gøre, kan vi drøfte. Vi har forskellige modeller, men det er en helt klar forudsætning for, at vi vil være med til at lette forholdene for dem, der er i klemme, at vi vil sige

til dem: Vi er villige til at give jer en lettelse nu, men prisen for jer bliver altså, at I fraskriver jer muligheden for senere at få inflations- og spekulationsgevinster på jeres bolig.

Mejdahl (V):

Regeringen blev i sommer pålagt at fremsætte et lovforslag, som kunne skabe lov hjemmel til at komme tvangsauktionstruede boligejere til undsætning. Jeg skal ikke bortforklare, at der er et behov, og at det derfor er reelle hensigter, som har inspireret forlagsstillerne i sin tid. Men dette forslag viser, hvor svær opgaven er. Det er en næsten umulig opgave, og der vil opstå en masse grænsetilfælde, forstået på den måde, at naboen vil spørge: Hvorfor nu ham eller hende og ikke mig? Med alle de begrundelser der er for og imod.

Vi løber uvægerligt ind i en masse kritik ikke kun fra kreditorer, men især fra dem, som føler sig forbigået.

Jeg håber, at lovforslaget kan hjælpe med til, at nogle af de tunge sager kan løftes af vejen, og at realkreditinstitutterne så kan samle kræfterne om forebyggelsen, altså sætte ind på et så tidligt tidspunkt, at man kan komme en tvangsauktionssituation i forkøbet. Det må være i den fase, ressourcerne for alvor skal sættes ind.

Når realkreditinstitutterne frivilligt kan hjælpe de almennyttige boligselskaber, må de også kunne træde til her. Der handles vel mellem 50.000 og 75.000 parcelhuse årlig, og jeg tror, det vil være af overordentlig stor betydning, om rådgivningen fra mæglere, revisorer, advokater og pengeinstitutter og for den sags skyld også realkreditinstitutterne er af høj karat. Jeg tror, denne rådgivning i alt for mange tilfælde har været for lemfældig.

Tvangsauktionsinstitutionen kan vi ikke sætte ud af kraft. Den skal sikre, at alt går rigtigt til, når den tragiske situation er opstået. For det er oftest en tragisk situation, en familie kommer i, når en tvangsauktion truer. Man står over for at skulle forlade hus og hjem med alle de genstande, følelser og for nogle tragedier, som den situation vil afstedkomme. Det er det menneskeligt alvorlige aspekt i sagen.

Hensigten med forslaget er at finde løsninger ved hjælp af den refinansieringsordning, som lovforslaget åbner mulighed for, så boligejere kan blive boende i deres bolig. Det må være det primære sigte med det. Det stiller store krav til

[Møjdhah]

kreditorer, som måske må se deres pant forringet, men hvis alternativet er at registrere et tab her og nu, tror jeg også, at der vil være en vilje til at finde en løsning.

Jeg skal på Venstres vegne støtte forslaget, selv om vi kan se alle besværlighederne ved denne ordning og helst ville have undværet den. Måske kan boligministeren på den baggrund have endnu større behov for en helhjertet støtte.

I øvrigt glæder vi os over, at antallet af anmeldte tvangsauktioner tilsyneladende har toppet. Det vidner om, at danskerne er ved at indrette sig på de forhold, som har snydt så mange, og som har givet anledning til mange tvangsauktioner, nemlig lavere inflation, faldende huspriser og nødvendige samfundsøkonomiske stramminger.

Kirsten Jacobsen (FP):

Hvis vi ikke kan blive enige om andet her i salen, kan vi vel blive enige om, at tvangsauktioner i sig selv er en stor menneskelig tragedie, og vi, der i praksis har været ude at skulle vise ejendomme frem, hvor familien på grund af en tvangsauktion skal flytte, ved i hvert fald, hvad det handler om for de familier, som er berørt af det.

De, der først og fremmest er berørt i øjeblikket, er jo, som fru Pia Gjellerup ganske rigtigt sagde, og som det fremgår af rapporten, fortrinsvis dem, der har købt de sidste år og fortrinsvis unge førstegangskøbere med små børn, og så kan vi jo selv forestille os, at det jo i hvert fald ikke gør de menneskelige tragedier mindre. Det handler om opløste familier, og det handler om pres på dyre almenyttige boliger.

Regeringen kan ikke være uvidende om omfanget af disse tragedier. Jeg går ud fra, at regeringens og regeringspartierne medlemmer ligesom jeg er blevet nærmest overbombet med henvendelser fra folk med konkrete eksempler, og jeg skal som eksempel bare nævne et lillebitte afsnit af en meddelelse, jeg fik i dag, hvori der står:

»Kære folketingsmedlem. Efter længe at have kæmpet og stridt for at undgå en tvangsauktion var det lige før, man i løbet af ugen fik alvorlig lyst til at skyde sig selv en kugle for panden. For endnu en gang er det lykkedes politikerne at lede befolkningen ud på vildspor og svingte, hvis det nuværende forslag fra regeringen til hjælp til betrængte husejere vedtages.«

Det handler jo altså om, at de – som han skriver – ærlige og oprigtige husejere, der har kæmpet og holdt ud i tillid til, at politikerne vil gøre noget, nu opdager, at det forslag, der er lagt frem, ikke hjælper.

I den forbindelse kan jeg ikke lade være med at sige, at havde det nu været landbruget, så skulle I have set en velvilje, der havde været her i huset. Og årsagen tror jeg heller ikke man længere vil bestride er politiske indgreb, skatterreform, kartoffelkur, renteaftgift og dyre mixlån.

De økonomiske forudsætninger, som disse mennesker har købt under, er blevet fuldstændig væltet af regeringens indgreb, og indtil nu har regeringen lige fra i foråret og i sommeren, hvor vi tog dette alvorlige problem op, ikke villet gøre noget.

Den blev jo tvunget af nød, da man måtte vedtage Socialdemokratiets beslutningsforslag om, at regeringen skulle fremsætte et forslag om omfinansiering. Men det underlige er, at det forslag, som foreligger, egentlig også er i modstrid med den pressemeddelelse, som boligministeren selv sendte ud den 28. september, for da skrev boligministeren, at realkreditinstitutterne sammen med boligejerne selv skal skræddersy en løsning, begge parter er tjent med. Formålet er, at boligejeren enten kan blive boende i huset eller ejerlejligheden, eller at de nye lån gør en fri handel mulig. Alligevel kommer man med et forslag, som overhovedet ikke hjælper et hak – alle eksperter er enige i, at det er helt vilkårligt, hvem det hjælper. Man skal opfylde to kriterier, nemlig at der skal være 6 måneders restance med lån, og det er vel at mærke alle lån, og man skal være i den restance den 9. november.

I den forbindelse kan jeg ikke lade være med at spørge boligministeren: Hvad med de blandede ejendomme, hvad med de ejendomme ude på landet, hvor det er en lille damefrisør, der driver salon, eller en tømmermester, er de fuldstændig glemt i dette spil? Forslaget handler ikke om dem. Og hvad med alle dem, der kommer i restance, når vi får den nye termin den 11. december?

Det, det handler om, er, at de, som er tvangsauktionstruede, og som kan hjælpes til at blive boende i huset gennem en omprioritering, naturligvis skal hjælpes.

Jeg kunne også godt tænke mig at spørge ministeren, hvorfor i alverden regeringen mener,

[Kirsten Jacobsen]

at staten skal tjene på boligejernes ruin. Synes man, der er noget moralsk i, at man først gennem politiske indgreb sætter boligejerne på fallittens rand og så bagefter, når man kommer med redningskransen, siger: Taxameteret tæller ved kasse 1A, værsgo, en ny omgang stempel penge, bortset fra de enkelte tilfælde, hvor man har et kreditforeningslån, som omprioriteres i den samme kreditforening?

Der skal også noget andet til – bortset fra at man skal have refusion for allerede betalte stempelafgifter – og det er en melding fra dette hus om, at allerede berammede tvangsauktioner sættes i bero, indtil Folketinget har fået det foreliggende forslag vedtaget. Det har Realkreditrådet erklæret sig indforstået med, hvis man sørger for nogle praktiske ting, for det hjælper jo ikke noget, at vi redder folk om en uge, hvis huset røg på tvangsauktion forleden dag. Disse meldinger må også komme ud af denne debat, og så må forslaget vedtages hurtigst muligt.

Jørgen Estrup (RV):

Fru Pia Gjellerup havde mange hårde stød til det foreliggende forslag og konkluderede, at det var en handlingslammet regering og en dårlig regering. Det kan da godt være, men så vil jeg gerne spørge fru Pia Gjellerup, hvad vi skal mene om en opposition, der stiller følgende håbløse opgave: Sørg for at hjælpe betrængte husejere, men naturligvis kun dem, som ikke blot har ladet stå til og ikke opført sig dumme, end politiet tillader.

En sådan opgave er håbløs at løse lovgivningsmæssigt, og det synes jeg oppositionen skulle tænke på en anden gang, for realiteten er jo den, at beslutningsforslag nr. B 80, som var et socialdemokratisk forslag, blev vedtaget imod regeringens stemmer og i øvrigt med stor støtte fra Fremskridtspartiet.

Sagen var jo ikke, at regeringen nægtede at gøre noget, nej, sagen var, at regeringen sagde: Vi bør tænke os om på dette punkt og ikke blot springe til det første og bedste beslutningsforslag, som af en eller anden grund dumper ned på Folketingets bord.

Nu står vi med en håbløs opgave, og det er der ikke andet at gøre ved end det, som her er gjort, nemlig at give et nyt instrument. For det, der er tale om, er, at kreditforeninger og pengeinstitutter ud over en række andre muligheder, der allerede eksisterer, nu får en ny mulighed,

nemlig at give en forlængelse af eksisterende lån og dermed en sænkning af ydelsen. Det er et udmærket forslag, men det løser ikke problemet, og det er der heller ingen der påstår at det gør.

Men vi kommer altså i en situation, hvor vi får endnu en lille mulighed for at lette byrden for dem, der er i knibe, og dem skal vi selvfølgelig samle på. Vi skal ikke foregøgle befolkningen, som Socialdemokratiet og Fremskridtspartiet har gjort, at man, fordi man skriver fem linjer i et beslutningsforslag, løser dette lands problemer. Det er uærligt. Jeg synes, at begge partier fremover skulle lægge sig på sinde, at når man får de reaktioner, som fru Kirsten Jacobsen citerede, er det, fordi man beder om dem, så er det, fordi man bilder folk ind, at man kan løse problemer, som ikke kan løses.

Jeg tror, dette forslag vil være en lille brik i et vanskeligt spil, men jeg tror ikke, at vi er færdige med problemet. Hvis der er gode ideer, synes jeg, vi skal samle dem op, men jeg synes ikke, at man for anden gang i dag skal lave historieforfalskning og påstå, at det, der er sket på dette område, blot stammer fra, at man ændrede nødvendigt på skattelovgivningen og indførte en kartoffelkur. De tilfælde af tvangsauktion, som vi her har med at gøre, kom, efter at begge forslag var gennemført, og efter at man fra regeringens side havde gjort meget for at lave en kampagne, hvor man sagde: Pas nu på, for der er sket ændringer ikke blot i de regler, som ligger til grund for huskøb, men så sandelig også i inflationen og dermed i den byrde, man skal bære som husejer.

En stor del af forklaringen ligger i dårlig rådgivning af kommende husejere, og det ansvar må banker, kreditforeninger og ejendomsrådgivere i fællesskab bære. De har ikke rådgivet kommende husejere, men blot sagt, at det gik nok. Jeg synes, at fru Kirsten Jacobsen også skulle snakke med sine egne kolleger om den side af sagen.

I øvrigt kan vi fra radikal side støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Hr. Jørgen Estrup bemærker, at det har været en umulig opgave for regeringen at løse problemerne efter de dessiner, der blev givet i de to beslutningsforslag, som Socialdemokratiet

[Pia Gjellerup]

fremSATTE den 25. maj 1989. Man har i øvrigt heller ikke sagt, at dette lovforslag overhovedet var noget forsøg på at løse noget i fortsættelse af de beslutningsforslag, men det er måske en lille forglemmelse.

Hr. Jørgen Estrup sagde noget andet, som jeg synes er værd at hæfte sig ved, nemlig at man ikke skal springe på det første det bedste forslag, der bliver præsenteret. Det var faktisk det, der var vores bevæggrund for at fremsætte to beslutningsforslag omhandlende en række forskellige forslag til, hvilke ting der skulle undersøges nøjere med henblik på behandling i Folketinget.

Den 25. maj forestillede vi os ikke, at der den 27. maj kom en århundredets plan. Vi havde fået den annonceret, men vi forestillede os ikke, at den bl.a. kom med et forslag, som yderligere gjorde det vanskeligt at få det almindelige boligmarked til at fungere. Tvangsauktionerne fik et yderligere frit spillerum, og det blev vanskeligere, hvis man var kommet i økonomiske vanskeligheder, at komme af med boligerne.

Jeg er enig med hr. Jørgen Estrup i, at man selvfølgelig skal tænke sig om, og det var det, jeg forestillede mig at regeringen havde benyttet de forløbne 5 måneder til, siden man i midten af november fremsatte et forslag. Men jeg synes ikke, forslaget bærer præg af, at man har tænkt sig særlig godt om.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Må jeg sige til hr. Jørgen Estrup, at Fremskridtspartiet i foråret var meget ivrig for, at regeringen skulle fremsætte nogle forslag, som kunne løse problemerne. Vi gav selv det bidrag, at man skulle genindføre den fulde rentefradragsret.

Det er da helt rigtigt, at disse tvangsauktioner kom efter regeringens indgreb. Det er helt naturligt, for det var regeringens indgreb, som var årsag til, at de kom, så det er faktisk den rigtige rækkefølge.

Må jeg også sige til hr. Jørgen Estrup, at Realkreditrådet har lavet beregninger, der viser, at hvis man giver de tvangsauktionstruede familier lov til at omprioritere, sådan som det er skitseret, nedsætter man deres boligudgifter med mellem 15 og 30 pct. Det kan vel få dem over den værste hurdle og få dem til fortsat at kunne bo i den bolig, som de har købt ikke for at tjene penge på den, men for at have et sted at bo.

Med hensyn til rådgivning må jeg sige, at det faktisk er lidt svært både for banker og ejendomsrådgivere at rådgive med tilbagevirkende kraft, hr. Jørgen Estrup.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det var faktisk heller ikke det, jeg talte om, fru Kirsten Jacobsen. Jeg talte om folk, der købte hus i 1987 og 1988. Det er derfra, vi har de fleste af de tilfælde, der er tale om her. Det kan man se af bemærkningerne til lovforslaget. Det er ikke et spørgsmål om at rådgive folk med tilbagevirkende kraft, men om at fortælle, hvad de er på vej ind i, og jeg tror faktisk ikke, at man har gjort sit job godt nok, og det er lidt ærgerligt.

Jeg synes, vi skal gøre os helt klart, at det, jeg talte om, netop var, hvad der skete for folk, der købte hus i 1987 og 1988, og ikke om, at tvangsauktionerne kom, efter at regeringen havde grebet ind. Tvangsauktionerne kommer først nu, efter at folk har købt hus i 1987-88.

Lad mig så sige til fru Pia Gjellerup, at jeg ikke har sagt, at regeringen nødvendigvis havde fundet de vises sten, men jeg sagde, at opgaven var uløselig. Derfor er mit spørgsmål til fru Pia Gjellerup: Hvad har Socialdemokratiet tænkt i disse måneder? Jeg har forstået, at det andet forslag, som dengang indgik i den socialdemokratiske pakke, ikke har løst så mange problemer. Men det kan fru Pia Gjellerup måske forklare mere om.

Hvis Socialdemokraterne har et bedre forslag på dette område, tror jeg, vi alle sammen vil lytte med stor interesse.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

For det første indeholdes der ganske overordentlig mange flere elementer i de to socialdemokratiske beslutningsforslag fra maj måned end dem, der behandles i dette lille, snævre lovforslag fra regeringens hånd.

Jeg kan nævne det andet forslag, som regeringen øjensynlig også er i gang med at få forberedt i det store apparat, som den har til rådighed, nemlig spørgsmålet om tvangsauktionsreglerne, som er af væsentlig betydning for den rækkevidde, problemerne vil få i tvangsauktionstilfældene. I øvrigt tror jeg, at jeg i min

[Plia Gjellerup]

ordførelse nåede at bemærke, at vi så frem til, at Retsplejerådet kom med dets synspunkter, for det er et område, vi er ganske optaget af.

Derudover har vi med vores forslag fra maj måned været optaget af netop det, som hr. Jørgen Estrup sagde i sit forrige indlæg, nemlig at banker og kreditforeninger kommer til at bære ansvaret for den fejlagtige rådgivning, der også har været tale om. I øvrigt er det ikke alt, der er fejlagtig rådgivning. Der er også nogle mennesker, der har købt helt ud over evne, og derfor kan vi ikke løse problemet tvangsauktioner. Det tror jeg vi alle sammen er klar over, men det kan alligevel være meget godt at få det på plads.

Vi skal i hvert fald løse nogle af de problemer, som kan være skabt af samfundsudviklingen og af dårlig rådgivning, og vi skal få dem, der har været medvirkende til denne dårlige rådgivning, til at bære byrderne. Jeg synes netop, at dette forslag er ganske aldeles begrænset egnet, forstået på den måde, at hele omkostningslånet skal lægges allerbagest med det resultat, at man fuldstændig fritager eksempelvis pengeinstitutterne for at bære byrderne.

Det synes vi ikke er rigtigt. Vi har lagt op til en ordning, hvor både pengeinstitutterne og realkreditinstitutterne kommer til at yde deres del.

Sonja Albrink (CD):

Den 2. juni 1989 vedtog Folketinget en folketingsbeslutning om, at man ville nedsætte et udvalg til vurdering af de gældende regler om tvangsauktioner, realkreditlån m.v. Man opfordrede regeringen til snarest muligt at undersøge problemerne, mindske antallet af tvangsauktioner, smidiggøre forløbet af tvangsauktioner og mindske eftervirkninger af tvangsauktionerne.

I løbet af 1980'erne gennemførte man flere lovgivningsmæssige forhold. Fra 1982 blev retten til at fratække ejendomsskat på selvangivelsen gradvis reduceret. 1985 var året, hvor vi fik skattereformen, hvor værdien af rentefradraget blev reduceret fra ca. 73 pct. til 50 pct. fra 1987 at regne.

Et af elementerne i skattereformen var afskaffelsen af kontantlån. Formålet hermed var at fjerne muligheden for at fratække afdrag på kurstab som renter på selvangivelsen. I 1986 gennemførte man kartoffelkuren. Herved blev

vilkårene for realkreditlån til ejerboliger og fritidshuse ændret. Man indførte mixlån. Lånegrænsen for ejerskiftelån blev samtidig øget fra 70 til 80 pct. af vurderingen. Forbrugsrenteafgiften ramte hårdt, det ved vi alle sammen.

I løbet af 1980'erne er inflationsraten faldet. Det er blevet dyrere at låne på grund af en stigende realrente, og samtidig har der været begrænset indkomstudvikling. I perioden 1983-86 steg kontantværdien på ejerboliger. Den høje kontantværdi har endvidere medført, at de kontante ejendomsvurderinger er steget. Beskatningen af lejeværdien og ejendomsbeskatningen er derfor som følge heraf også steget. Disse to begreber beregnes nemlig ud fra vurderingen.

I 1980 solgtes der ca. 48.000 enfamilieshuse og 16.000 ejerlejligheder. I første kvartal 1989 solgtes der 7.000 enfamilieshuse og ca. 2.500 ejerlejligheder. Den 12. september 1989 kom Boligministeriet med sin redegørelse vedrørende tvangsauktioner. Lovforslag nr. L 65, som vi har til første behandling i dag, er udarbejdet på grundlag af denne redegørelse. Lovforslaget finder jeg fagligt gennemarbejdet. Derimod finder jeg, at sagen stiller sig lidt anderledes politisk.

De nødlidende panthavere er primært opstået på grund af høje lejeværdier, reduceret værdi af rentefradraget på grund af skattereform, kartoffelkurens renteaftgift, meget store energiafgifter, der er voldsomt tyngende for husejere, og de snart belastende miljøudgifter.

I lovforslaget lægger man problemløsningen ud til kreditforeningerne, der samtidig må bære de store administrative byrder og dermed omkostningerne ved at skulle vurdere de tvangsauktionstruede familiers totaløkonomi, herunder deres evne til at afdrage deres øvrige gældsposter.

Det ville efter vores opfattelse være rimeligere, hvis man søgte at gennemføre en subsidiering ved bortfald af lejeværdibegreb og lignende. Jeg har i bemærkningerne set, at lovforslaget bestemt ikke hindrer, at realkreditinstitutternes nuværende muligheder, f.eks. ambulancetjenesten, fortsat kan benyttes.

Centrum-Demokraterne vil fortsat kæmpe for afskaffelse af lejeværdi, grundskatter m.v. Centrum-Demokraterne havde gerne set et mere fyldestgørende lovforslag på dette område. Vi mener, at lovforslaget er en lappeløsning,

[Sonja Albrink]

men vi vil gerne medvirke positivt i udvalgsbehandlingen.

Lysholm Christensen (KRF):

Det foreliggende lovforslag indeholder forslag om adgang til ombytning af byrdefulde boliglån med nye lån med længere løbetid og en anden afdragsprofil, og samtidig med sådanne nye lån skal der ydes restancelån, som forfalder ved ejerskifte.

Vi står her med et uløseligt problem, som også flere andre ordførere har været inde på. Vi har for mange tvangsauktioner, men står egentlig magtesløse over for problemet, og dette forslag vil heller ikke grundlæggende kunne løse det. Det vil kun være en mindre gruppe, der vil komme i betragtning, men vi har ikke nogen mirakelmedicin. Vi kan ikke begynde at yde direkte statslån til folk, som er kommet i denne situation.

Hvis man skal opdele dem, vi taler om, i to store grupper, har vi en gruppe husejere, som uforskyldt er kommet i en situation, hvor de ikke længere kan klare deres renter og afdrag. Nogle af dem er der håb om vi kan hjælpe med det foreliggende.

Men der er også en anden stor gruppe, hvor vi ikke kan afvise, at de i tillid til inflation, rentefradrag og flere andre ting har disponeret lidt for vidtløftigt. De har måske også købt sig ind i en boligstandard, som er over gennemsnittet og over, hvad de kunne klare med deres indkomst.

Vi kan heller ikke afvise, at realkreditinstitutterne har været for flinke til at låne ud. Der har i mange tilfælde været for dårlig rådgivning, men det er naturligvis lidt sent at gøre opmærksom på det nu, hvor skaden er sket.

Jeg kunne godt tænke mig at gøre en bemærkning til hr. Holger K. Nielsen, som foreslår, at man skal omdanne nogle af disse boliger til almennyttige boliger. Jeg synes, jeg savner et regnestykke, som viser, hvordan det skal komme til at hænge sammen økonomisk, hvis man foretager denne transaktion. Der vil stadig væk være en stor gældsbyrde i den pågældende bolig. Hvem skal betale den store husleje? Vil forholdet blive ret meget anderledes?

I Kristeligt Folkeparti har vi en tro på, at den ambulancetjeneste, som ydes af realkreditinstitutterne, er meget virksomhedsfuld. Vi vil godt opfordre til, at man udbygger denne ambulance-tjeneste, så man kan forebygge problemet frem-

over. Det løser naturligvis ikke de problemer, der er opstået, men vi må i hvert fald prøve at forhindre, at endnu flere kommer i den ulykkelige situation.

Det er en vanskelig proces at omstille sig fra et højinflations- til et lavinflationssamfund og at tilpasse sig lavere huspriser og ændrede skatteregler. Denne tilpasning skal foregå på flere niveauer. Der er både dem, som køber boligen, der er rådgiverne, og der er ikke mindst långiverne. Vi står nu i denne vanskelige omstillingsproces.

Vi vil ikke afvise forslaget. Vi har ikke den helt store tro på, at det hjælper ret mange, men lad os se nærmere på datoer og grænser, og hvad der ellers er at se på i forslaget. Det medvirker vi positivt til under udvalgsarbejdet.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

En ting vil jeg i alle tilfælde takke alle ordførere for, og det er deres enstemmige erkendelse af, at denne opgave har været, hvad flere endda sagde, uløselig. Det er umuligt at udforme et lovforslag, der skal kunne tage hensyn til, at man individuelt hjælper de mennesker, der uforskyldt står over for en tvangsauktionssituation, samtidig med at man udelukker, at der er nogle, der kan spekulere i ordningen. Det er faktisk aldeles umuligt at afgrænse disse grupper over for hinanden, når man også samtidig skal tage hensyn til, at der kan være tale om en forbrugsudvidelse, hvis der er nogen, der falder ind under en sådan hjælpeordning.

Jeg siger tak for forståelsen for, at opgaven faktisk har været at løse cirkelens kvadratur. Det er som bekendt heller ikke gjort endnu, og derfor er denne opgave nok heller ikke fuldent med dette lovforslag.

Det har været nævnt, at vi har diskuteret på baggrund af den udvalgsrapport, som jeg synes blev tilvejebragt meget hurtigt, om, hvordan ordningen skulle udformes. I den forbindelse vil jeg gerne give fru Kirsten Jacobsen ret, når hun sagde, at der også på et tidligere tidspunkt har været andre ting – det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget – inde i billedet, nemlig om denne hjælpeordning udelukkende skulle hjælpe folk til at kunne blive boende i deres huse, eller om den også skulle give dem mulighed for at afhænde husene.

Vi valgte – efter egentlig at have været inde på det første – trods alt at indskrænke forslaget,

[Bollgministeren]

så det kun blev med henblik på, at folk kunne blive boende i deres huse. Det gjorde vi, fordi vi mente, at det ville kunne påvirke prisdannelsen på ejendomsmarkedet, at de ejendomme, der kunne få særlige lån, ville komme til at udgøre en særlig gruppe og derfor ville komme til at konkurrere med de huse, som ikke havde haft mulighed for at ombytte deres lån. Derfor er dette forslag udformet kun med henblik på, at de folk, vi prøver at hjælpe, kan blive boende i deres huse på bedre vilkår.

Jeg kan også sige, at det problem, som vi har forsøgt at afhjælpe med dette, jeg indrømmer ret snævre forslag, er med de tunge klienter. Det er dem, som i 6 måneder ikke har betalt deres ydelser, og som derfor er så langt ude, at hvis de ikke får en hjælpende hånd, ved vi med 100 pct. sikkerhed, at de må fraflytte deres hus.

Samtidig har vi dog sagt, at også andre parter, nemlig de långivere, i første række naturligvis kreditforeningerne, som har været med til, at de pågældende i sin tid kunne overtage huset, også må have en interesse i at hjælpe dem til at blive boende om ikke andet så ud fra den betragtning, at det hjælper kreditforeningerne til at afværge deres egne tab, som jeg må anslå ligger på gennemsnitlig ca. 150.000 kr. pr. tvangsauktion.

Derfor hjælper vi de tunge med dette lovfor-slag. Samtidig er det helt klart en opfordring til kreditforeningerne om også individuelt at hjælpe dem, de mener har en mulighed for at kunne klare det med en omlægning af den ene eller den anden karakter. Jeg ved, at KD er inde i en sådan udvidelse af deres såkaldte ambulance-tjeneste, og jeg ved også, at BRF sammen med et af de store ejendomsselskaber har sagt, at de ville udvide deres service. Jeg tror, hr. Mejdahl sagde, at det egentlig også ville være en rimelig ting. Når kreditforeningerne bl.a. kan yde meget store lån til de almennyttige boligselskaber til opretning af de skader, disse ejendomme måtte stå over for, så synes jeg også, at det må være indlysende rigtigt, at de tager tilsvarende hensyn til deres individuelle kunder.

Fru Pia Gjellerup benyttede lejligheden til at give regeringen nogle mindre pæne ord med på vejen om uduelighed i al almindelighed. Jeg synes i den forbindelse, at fru Pia Gjellerup glemte en enkelt ting, som dog ikke har været uden betydning, når man ser på, hvordan en bolig-ejers regnskaber ser ud, nemlig det forslag, som

blev vedtaget imod de nuværende regerings-partiers stemmer, om at afskaffe fradraget for betalte ejendomsskatter. Det synes jeg trods alt også skal ind i billedet, for det har ramt mange boligejere hårdt. Men det var måske en for-glemmelse fra fru Pia Gjellerups side, at det ikke kom med.

Hr. Holger K. Nielsen har nogle helt nye og spændende tanker, som nok hænger lidt sammen med de synspunkter, vi også fik under den tidligere redegørelsesdebat om boligforholde-ne, om, hvordan man kan løse problemerne, nemlig hvis man bare sørger for at gøre det hele almennyttigt. Kort sagt, hvis man kunne omdanne disse huse til almennyttige boliger, var det jo et yderligere led i den overordnede strate-gi, som jeg forstår Socialistisk Folkeparti står for, at det er den del af boligmarkedet, man en-sidigt vil favorisere. Jeg kan med det samme si-ge, at det er ikke en løsningsmodel, vi kan gå ind for. Tværtimod sagde jeg for nylig, at det var det varierede boligmarked og derfor ikke under nogen omstændigheder en omdannelse af ejerboligerne til de almennyttige, vi gik ind for.

Fru Kirsten Jacobsen var bl.a. inde på – og det vil jeg da gerne nævne – at hun ønskede, og det var sågar et ønske, hun har fremført over for statsministeren, at han sørgede for, at allerede berammede tvangsauktioner blev stillet i bero, indtil dette tvangsauktionsforslag blev vedta-get. Fru Kirsten Jacobsen har også fået statsmi-nisterens svar, hvor statsministeren siger, at det på ingen måde kan lade sig gøre. Man kan ikke begynde at gribe ind i domstolenes berammel-sesprocedure på denne måde. Men, skriver statsministeren, det er meget troligt, at hvis man ønsker det, kan problemet løses. Hvis auk-tionen endnu ikke er berammet, har fogedret-ten efter retsplejeloven mulighed for at give skyldneren en frist til at afværge auktionen, og hvis auktionen er berammet, er der heller intet til hinder for, at skyldneren træffer aftale med rettighedshaveren om, at berammelsestids-punktet udskydes. Den løsning er der, men man kan ikke pludselig pålægge domstolene at afblæse en tvangsauktion. Man må også tage i betragtning, at der er et hensyn til de efterståen-de panthavere, som gerne vil have deres lån indfriet, og derfor kan man ikke bare påbyde en sådan ordning.

[Bolligministeren]

Jeg vil med disse få bemærkninger sige, at vi naturligvis gerne ser yderligere gode ideer til, hvordan man kan komme igennem med en virkelig hjælp til dem, der uforstyldt er i nød på dette område.

Vi nærmer os julen, og derfor vil jeg gerne sige, at dette forslag ikke skal opfattes som julemandens gavebod, et tag-selv-bord. Det skal være et forslag, hvor vi virkelig har en mulighed for at afgrænse nogle mennesker, som trænger til hjælpen, men afgrænset på en sådan måde, at vi ved, at det ikke kan virke forbrugsudvidende.

Hjælper man i udvalget med at løse cirkulens kvadratur, ser jeg det naturligvis gerne, men om ikke andet, er her et udspil, hvormed jeg mener, at vi i samarbejde med realkrediten virkelig kan gøre noget for at hjælpe de mennesker, som vi gerne vil hjælpe.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er nødt til at spørge boligministeren: Hvor i alverdens riger og lande skal den forbrugsudvidelse komme fra? Det handler om, at man erstatter nogle højforrentede lån med nogle lavere forrentede lån med længere løbetid. Altså, de pågældende får ikke engang råd til et frimærke. Der kommer ikke én krone ned i lommen på dem. Jeg ved ikke, hvor ministeren har fået den oplysning fra. Hvis det er i ministeriet, må de vejledes derovre. Der er ingen forbrugsudvidelse heri. Det handler om, at man fjerner et overforbrug, de pågældende har, og som de ikke kan betale på grund af diverse regeringsindgreb.

Så vil jeg godt sige til boligministeren, at hvis man synes, det virkede så hårdt, at man fjernede fradragsretten for betalte ejendomsskatter, kan regeringen jo fremsætte et forslag om at genindføre den. Så vidt jeg kan se, skulle der være et flertal for det i Folketinget.

Det er ikke sådan, at hvis man skylder 6 måneder i restance, er det et entydigt begreb. Hvis man nu har lånt dem af naboen eller man har overtrukket sin lønkonto, skylder man dem også, men man skylder dem ikke på de realkreditlån eller realkreditlignende lån, der er omtalt i forslaget, og den ambulancetjeneste, som er etableret, kan jo ikke overtræde de regler eller udvide de grænser, som kommer til at stå i dette lovforslag. Derfor er det lovforslaget, som skal laves om, og man kan bare nøjes med at lave

det om, så folk, som efter en nøje, individuel vurdering af kreditforeningen gennem en omprioritering kan blive boende uden tvangsauktion, skal kunne hjælpes, uanset om de skylder pengene den 8., 9. eller 10. november.

Jeg kan love boligministeren, at der ikke kommer en krone i ekstra forbrugsmulighed på den måde. For hvem er det, der tjener på tvangsauktioner? Det er advokater, ejendomsmæglere osv. Taberne med alle de menneskelige tragedier i det spil er dem, der bor i ejendommen. Ja, så er det også kreditforeningerne, men dem har jeg ikke så ondt af. De har i masser af tilfælde lånt for mange penge ud, så det må de nok kunne komme over. Men jeg vil gerne slå en pæl igennem, at der sker nogen forbrugsudvidelse ved at udvide kredsen af dem, der kan hjælpes, og hvis ministeren er uenig med mig, vil jeg gerne have bare et eneste eksempel præsenteret fra denne talerstol.

Pia Gjellerup (S):

I anden omgang skal det blive nogle kortere spørgsmål til boligministeren.

Det første bliver en konstatering. Jeg synes, det er ganske bemærkelsesværdigt, at boligministeren kan finde frem til et punkt, hvor det ikke er regeringspartierne, der har gjort det vanskeligt for boliggejerne. Nedtrapningen og afskaffelsen af retten til at fradrage ejendomsskatten skulle være det – og det skete i begyndelsen af 1980'erne og op til midten af 1980'erne – der bl.a. var grunden til, kunne jeg forstå, at man i dag har tvangsauktioner over huse, der er handlet i 1986, 1987 og 1988. Det er en argumentation, der går over min forstand. Det er muligvis dér, der er nogle ganske alvorlige problemer, men det har jeg i øvrigt ikke hidtil haft et så voldsomt problem med.

Hvor mange ejendomme – det er så et spørgsmål til boligministeren – forventer boligministeren overhovedet der ville kunne skabes ordninger for efter dette lovforslag? Det er nemlig umiddelbart Socialdemokratiets største anke, at det er så snævert, at det næsten er formålsløst at gennemføre, fordi der vil være en så ringe interesse fra realkreditinstitutterne i at gå ind og i virkeligheden bidrage selv og samtidig gøre det betydelig nemmere for de pengeinstitutter, der kommer til at ligge foran eller rettere sagt midt imellem realkreditinstitutternes lån.

[Pia Gjellerup]

Det bringer mig videre til det næste spørgsmål: Hvorfor omtaler boligministeren hele tiden realkreditinstitutterne som dem, der har været anledning til, at de nuværende beboere har kunnet købe så dyrt? Er det ikke sådan, at realkreditinstitutterne rent faktisk giver lån på grundlag af de salgsoptillinger, som kun bliver tilvejebragt, hvis der også er en yderligere finansiering, dvs. at den individuelle prøvning af den økonomiske bæredygtighed i foretagendet ligger uden for realkreditinstitutterne? Er det ikke det, der næsten er meningen med, at vi har en realkreditinstitution i Danmark, og at vi ikke har en fuldstændig individuel långivning? Så er det ikke forkert at lægge hovedvægten på lånfremskaffelsen eller ansvaret for den for store lånfremskaffelse over på realkreditinstitutter og så i øvrigt ikke bekymre sig om pengeinstitutternes ansvar i den samme sammenhæng?

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes bestemt, regeringen burde overveje en løsning, der er noget bredere, end tilfældet er her. Det er et problem, at det er så relativt få, der vil blive omfattet af ordningen.

Boligministeren har selvfølgelig ret i, at der er tale om en meget svær opgave: at få løst dette problem, uden at der samtidig bliver spekuleret i det. Jeg tror, at det måske kunne være frugtbart at se det i sammenhæng med de mere generelle problemer på ejerboligmarkedet og især de generationsmæssige spændinger, der er mellem dem, der har købt bolig de sidste år, og dem, der har købt på et fordelagtigt tidspunkt. Derefter kunne man så overveje en mere generel lettelse for dem, der har købt de senere år, imod at de fraskriver sig senere spekulationsmuligheder. Det er det, vi gerne vil opfordre til at man overvejer. Man skal sige til de mennesker, der har købt de senere år, og som er i klamme økonomisk: I får en væsentlig lettelse nu, imod at I fraskriver jer senere fortjenstmuligheder og inflationsgevinster på jeres bolig.

Så havde boligministeren nogle mindre venlige bemærkninger om vores ideer om at overveje at omdanne ejerboliger til almennyttige boliger. Ministeren siger lidt arrogant og hånligt: SF vil jo bare gøre det hele almennyttigt. Jamen det er jo ikke det, der her er tale om. Vi vil ikke gøre alt almennyttigt. Vi mener, det er vigtigt, at der er forskellige boligformer. Vil ministeren ikke give mig ret i, at det ud fra enhver

betragtning – også samfundsøkonomisk – er helt hul i hovedet, at der i øjeblikket står så mange tomme ejerboliger? Kør en tur ud på landet og også i Københavns omegn og se, hvor mange »Til salg«-skilte, der står ved ejerboliger, og hvor mange tomme boliger der står. Er det ikke samfundsøkonomisk og ud fra enhver betragtning hul i hovedet, at vi har alle disse tomme boliger? Ville det ikke også være en boligministers opgave at gøre sig overvejelser over, hvordan vi kan udnytte boligmassen mere optimalt, som ministeren skrev i sin boligpolitiske redegørelse? Hvis det nu kunne være en mulighed også at lade disse boliger overgå til almennyttige boliger, var det så ikke værd at overveje? Hvorfor skal det kun være nye boliger, den almennyttige sektor skal beskæftige sig med? Hvorfor kan man ikke overtage eksisterende boliger og omfinansiere på almennyttige vilkår?

Det er også et svar til hr. Lysholm Christensen. Vores forslag går på, at man skal have en mulighed for at omfinansiere på almennyttige vilkår. Ifølge de beregninger, vi har lavet, og som fremgår af et beslutningsforslag, der er fremsat, vil det give en ganske væsentlig huslejelettelse. Prisen bliver naturligvis, at de pågældende mennesker vil fraskrive sig ejerskabet, men de ville få en væsentlig lettelse her og nu, og det mener vi ville være en fordel for dem. Jeg tror, at den største interesse for de mennesker, der er i klemme, er at have et godt sted at bo, at kunne blive boende i deres bolig, frem for at de absolut skal eje den pågældende bolig.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Jeg må sige, at fru Pia Gjellerup vist ikke har megen erindring om, hvad hun selv sagde, for det var faktisk fru Pia Gjellerup selv, der sagde, at meget af miserens skyldtes, at bl.a. kreditforøningerne havde givet dårlig rådgivning. Jeg skrev det oven i købet ned, og det vil sikkert kunne bekræftes, hvis fru Pia Gjellerup selv har sit manuskript. Jeg har faktisk ikke nævnt det, men andre ordførere nævnedes det. Jeg vil faktisk også bekræfte, at såvel realkrediten som pengeinstitutter og ejendomsmæglere kan have givet, skal vi så kalde det mindre hensigtsmæssig rådgivning, som også kan have været medvirkende til, at nogle mennesker nu sidder i den situation, hvor vi prøver at hjælpe dem.

[Bollgministeren]

Når fru Pia Gjellerup siger, at hun faktisk tror, at realkreditinstitutterne vil vise meget ringe interesse for at hjælpe på dette, er jeg helt uenig. Som jeg nævnte før, er KD gået ud med en ambulancetjeneste, og BRF er i færd med det samme. Jeg kan bestemt ikke se bort fra, at det må kunne betyde noget for en realkreditforening, der har – jeg anslog – en ca. 150.000 kr., måske også 200.000 kr. i klemme ved en sådan tvangsauktion pr. parcelhus. Det tror jeg faktisk er et ganske godt incitament til også at prøve at gøre noget fra realkreditinstitutternes side.

Hvor mange vil blive omfattet? Ja, det er selvfølgelig et meget vanskeligt skøn. Skulle vi på baggrund af, hvad vi har af statistisk materiale – men det er ikke noget, jeg vil hænges op på – men som et gæt på, hvor mange det kunne være, så lad mig sige ca. 3.000–4.000. Dette antal kunne vi så regne med at dette forslag ville hjælpe, men det er som sagt et groft skøn, fordi det kan være meget vanskeligt at forudse.

Hr. Holger K. Nielsen forfulgte debatten om mere optimal udnyttelse af i særdeleshed de større parcelhuse, som mange steder står med «Til salg» på. Må jeg sige som et af mine gode råd – det er til hele Folketinget – at nu synes jeg, vi skulle se at få vedtaget den overordnede økonomiske politik. Det tror jeg nemlig til syvende og sidst er det, der hjælper både på de ikke solgte parcelhuse som på så mange andre ting, hvor vi alle sammen venter på, hvad der vil ske, og hvor alene det, at der er usikkerhed, utvivlsomt er med til, at en hel række mennesker ikke tør træffe de dispositioner, som de vil gøre, når de ved, at nu er forholdene afgjort. Dette ment som det helt overordnede.

Hvordan vi så eventuelt i øvrigt kan udnytte større parcelhuse, havde vi en debat om før, hvor jeg er enig i, at vi sammen med kommunerne kunne overveje, hvordan man eventuelt kunne lave bl.a. former for ældreboliger ud af det, men det er som sagt en debat, der hører under et andet punkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Bologivalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 68:

Forslag til lov for Grønland om sommertid.
Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 15/11 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Da vores ordfører, hr. Hans Hækkerup, ikke kan være til stede, skal jeg på hans og Socialdemokratiets vegne give tilslutning til lovforslaget.

Det er sådan, at hjemmestyreordningen har været en god ramme for overførsel af forskellige områder til Grønland. Vi har i dag fået endnu et område i form af et lovforslag om radio- og fjernsynsvirksomhed i Grønland, som er i det samme spor.

Vi er parat til, i takt med at der fremsættes ønsker om det fra grønlandsk side, at drøfte overførsel af yderligere områder.

Kai Dige Bach (KF):

Da ordføreren for Det Konservative Folkeparti ikke kan være til stede, har jeg lovet at sige de bevingede ord, at det er et udmærket lovforslag, at det er ganske problemløst, og at vi tilslutter os ministerens forslag.

Holger K. Nielsen (SF):

Vores ordfører, fru Margrete Auken, kan ikke være til stede, men jeg skal på SF's vegne give tilslutning til forslaget.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Det vil være en fordel, hvis man markerer, at man ønsker ordet.

Behnke (FP):

Fremskridtspartiets ordfører, fru Jane Ok-